

Handling 2025 nr 134

Redovisning av uppdrag att utreda förutsättningar för Göteborgs Stad att ansluta sig till Krogar mot Knark

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Stadsledningskontorets förslag till beslut av kommunstyrelsen för egen del har bifallits.

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande
den 9 maj 2025 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2024-11-27 § 1002 till stadsledningskontoret, att utreda förutsättningar för Göteborgs Stad att ansluta sig till Krogar mot Knark, ta fram förslag på hur arbetet kan organiseras och vilken aktör som ska ha huvudsakligt ansvar samt göra en bedömning av ekonomiska konsekvenser för Göteborgs Stad, antecknas och förklaras fullgjort.
2. Socialnämnden Centrum får i uppdrag att samordna arbetet med Krogar mot knark.
3. Socialnämnden Centrum får i uppdrag att teckna en överenskommelse mellan Göteborgs Stad, Polisområde Storgöteborg och Visita Västra för reglering av arbetet med Krogar mot knark.
4. Miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att delta aktivt i arbetet med Krogar mot knark genom sitt ansvar för tillsyn av restauranger med serveringstillstånd.
5. Business Region Göteborg AB, Göteborg & Co AB och socialnämnderna Hisingen, Nordost och Sydväst får i uppdrag att bidra i arbetet med Krogar mot knark.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen antecknade representanterna från
S, V och MP som yttrande en skrivelse från den 3 juni 2025.

Göteborg den 4 juni 2025
Göteborgs kommunstyrelse

Daniel Bernmar

Mathias Sköld

Yttrande

(Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet)

Datum (2025-06-03)

Nr (6)

Yttrande angående – Redovisning av uppdrag att utreda förutsättningar för Göteborgs Stad att ansluta sig till Krogar mot Knark

Yttrandet

Det rödgröna styret ser positivt på att Göteborgs Stad ansluter sig till Krogar mot Knark. I sexton år arbetade Göteborgs Stad enligt modellen och det finns en god kännedom om dess tillvägagångssätt och fördelar. Modellen har också fungerat väl på andra platser, därför kan informationsutbyte och inspiration till hur Göteborgs Stad kan ta upp arbetet igen och fortsätta utveckla modellen hämtas från tillvägagångssättet i Stockholm. Vidare bör arbetet involvera fackliga parter samt i möjlig mån prioritera de krogar och restauranger som är medlemmar av Visita för att säkerställa att arbetet sker i enlighet med fackliga avtal.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-05-09

Ärendenummer SLK-2024-01005

Handläggare

Nina Bergman, Lisa Jacobson Flöhr

Telefon: 031-368 01 84, 031-368 03 59

E-post: nina.bergman@stadshuset.goteborg.se

lisa.jacobson.flohr@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdrag att utreda förutsättningar för Göteborgs Stad att ansluta sig till Krogar mot Knark

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2024-11-27 § 1002 till stadsledningskontoret, att utreda förutsättningar för Göteborgs Stad att ansluta sig till Krogar mot Knark, ta fram förslag på hur arbetet kan organiseras och vilken aktör som ska ha huvudsakligt ansvar samt göra en bedömning av ekonomiska konsekvenser för Göteborgs Stad, antecknas och förklaras fullgjort.
2. Socialnämnden Centrum får i uppdrag att samordna arbetet med Krogar mot knark.
3. Socialnämnden Centrum får i uppdrag att teckna en överenskommelse mellan Göteborgs Stad, Polisområde Storgöteborg och Visita Västra för reglering av arbetet med Krogar mot knark.
4. Miljö- och klimatanvänden får i uppdrag att delta aktivt i arbetet med Krogar mot knark genom sitt ansvar för tillsyn av restauranger med serveringstillstånd.
5. Business Region Göteborg AB, Göteborg & Co AB och socialnämnderna Hisingen, Nordost och Sydvest får i uppdrag att bidra i arbetet med Krogar mot knark.

I kommunstyrelsen:

Göteborgs Stad överlåter varumärket Krogar mot knark till Region Stockholm.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har 2024-11-27 § 1002 fått i uppdrag av kommunstyrelsen att utreda förutsättningar för Göteborgs Stad att ansluta sig till Krogar mot Knark, ta fram förslag på hur arbetet kan organiseras och vilken aktör som ska ha huvudsakligt ansvar, samt göra en bedömning av ekonomiska konsekvenser för staden. I ärendet behandlas också frågan om varumärket Krogar mot knark.

Krogar mot knark är en metod för att bedriva narkotikapreventivt arbete. Metoden har kopplingar till både folkhälsoarbetet och det brottsförebyggande arbetet.

Stadsledningskontoret bedömer att det finns goda förutsättningar för Göteborgs Stad att ansluta sig till konceptet men att stadens arbete med metoden behöver anpassas efter de lokala förutsättningarna.

Stadsledningskontoret föreslår att socialnämnden Centrum får det huvudsakliga ansvaret för samordningen av stadens arbete med Krogar mot knark. Stadsledningskontoret bedömer att alla aktörer som berörs måste bidra i arbetet. Metoden är endast möjlig att genomföra om krogbranschen och polisen deltar. Därför föreslår stadsledningskontoret att socialnämnd Centrum får i uppdrag att upprätta en samverkansöverenskommelse mellan Göteborgs Stad, Polisområde Storgöteborg samt Visita Västra kring arbetet med Krogar mot knark.

Stadsledningskontoret bedömer att Göteborgs Stad bör överlåta varumärket Krogar mot knark till Region Stockholm som har ett nationellt uppdrag att utveckla och driva metoden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I uppdraget har ingått att göra en bedömning av de ekonomiska konsekvenserna för Göteborgs Stad om staden går med i Krogar mot knark.

Stadsledningskontoret föreslår att socialnämnden Centrum får i uppdrag att inrätta en funktion för att samordna arbetet. Uppdraget bedöms innebära en resursförstärkning motsvarande en helårsarbetare vilket beräknas till cirka 800 tkr per år. Utöver detta tillkommer kostnader kopplade till samordnaren för resor med mera vilket uppskattas till cirka 13 tkr per år. Förslaget är inkluderat i budgetförutsättningarna 2026-2028.

Stadsledningskontoret bedömer att det kommer att uppstå kostnader för utbildningsinsatser inom metoden men att det finns en stor osäkerhet gällande omfattningen. Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem (STAD)¹, som har ett nationellt uppdrag att utveckla och sprida konceptet Krogar mot knark, erbjuder utbildningar till de aktörer som ansluter sig. En fysisk heldagsutbildning inom metoden har en avgift på upp till 1900 kronor per deltagare. Heldagsutbildningen är framför allt riktad till serveringsansvariga på de restauranger som vill ansluta sig, men även nyckelpersoner i kommunen kan ha nytta av utbildningen. Förutom samordnaren för Krogar mot knark kan det innebära även handläggare på tillståndsenheten, ANDTS²-samordnare och utvecklingsledare inom trygghetssamordningen. Andra aktörer är poliser och ordningsvakter. Vissa kommuner som stadsledningskontoret varit i kontakt med finansierar utbildningsdeltagandet för krögarna. Flera kommuner får medel från Länsstyrelsen som möjliggör detta. Vilka kostnader Göteborgs Stad kan tänkas ha för heldagsutbildningar i STAD:s regi beror dels på hur många medarbetare i staden som går utbildningen, dels på hur staden ställer sig till att bekosta andra aktörers, främst krögarnas, utbildning. Hur många restauranger som vill ansluta sig till Krogar mot knark har också en påverkan på hur många serveringsansvariga som behöver delta i utbildningen. STAD erbjuder också en utbildning för utbildare för att ge de kommunala samordnarna förutsättningar att hålla den fysiska heldagsutbildningen lokalt. Denna utbildning är kostnadsfri.

Det är vanligt att kommuner som ansluter sig till konceptet väljer att utbilda den kommunala samordnaren till utbildare. Även poliser kan delta i utbildningen för utbildare.

¹ Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem (STAD) är ett kompetenscentrum inom ANDT-preventionsområdet. Organisatoriskt tillhör STAD Centrum för psykiatriforskning, vilket är ett samarbete mellan Region Stockholm och Karolinska Institutet.

² ANDTS står för alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel som har skadliga konsekvenser för folkhälsan.

På så sätt finns det goda möjligheter för kommunen att anordna utbildning för nyckelpersoner i egen regi. I utbildningstillfället ingår en konflikthanteringsdel där STAD och flera kommuner använder sig av en teatergrupp till en kostnad av 19 500 kronor exklusive moms. STAD planerar dock att ta fram filmer som kan ersätta teaterdelen för att det ska bli enklare för kommunerna att arrangera egna utbildningar. Övriga kostnader som tillkommer vid utbildning i stadens egen regi kan vara lokalkostnader och kostnader för förtäring. När det gäller lokaler samarbetar kommunerna ofta med krogbranschen som kan ställa upp med lämpliga konferensmöjligheter. Stadsledningskontoret föreslår att Göteborgs Stad upprättar en överenskommelse med Polisområde Storgöteborg samt branschorganisationen Visita Västra kring arbetet med Krogar mot knark. Överenskommelsen bör omfatta vad varje aktör ska bidra med men också hur kostnaderna för utbildning ska fördelas.

Med anledning av den osäkerhet gällande omfattningen av utbildningskostnaderna som beskrivits ovan, bedömer stadsledningskontoret att socialnämnden Centrum i kommande budgetprocess får återkomma med en redogörelse över de kostnader som uppstår för stadens räkning.

Länsstyrelsen Västra Götaland har lämnat uppgifter om att det kan finnas vissa möjligheter för myndigheten att bidra med finansiering av till exempel utbildningsinsatser men det är i nuläget inte känt vilka eventuella belopp det skulle kunna röra sig om. Utöver detta har myndigheten också framfört att de kan tänkas bistå genom att bekosta utvärdering av metoden, till exempel genom följeforskning.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Försäljning och bruk av narkotika har stor påverkan på individer och samhället internationellt, i Sverige och i Göteborg. Skadeverkningarna av droger kan ses ur ett folkhälsoperspektiv likväl som ur ett brottsförebyggande och brottsbekämpande perspektiv. Alkohol- och narkotikabruk är en riskfaktor för att utveckla en kriminell livsstil. Produktion, handel och försäljning utgör en viktig del av den kriminella ekonomin och bidrar till våldsamma konflikter.

Krog- och nöjeslivet utgör en riskmiljö för hög alkoholkonsumtion och narkotikabruk. Både gäster och personal är ofta unga vuxna och branschen har inte sällan hög personalomsättning. Unga är en särskilt skyddsvärd grupp som generellt är svår att nå med förebyggande ANDTS-insatser. Krogmiljön kan därmed utgöra en viktig arena för preventiva insatser. Genom att motverka innehav och användning av narkotika kan arbetet med Krogar mot knark bidra till att förebygga narkotikarelaterade problem som våld och annan kriminalitet. Metoden kan på sikt skapa en tryggare miljö på och i anslutning till restauranger och nattklubbar.

Samverkan

Information om ärendet har lämnats vid CSG 2025-04-10 och fördjupad dialog genomfördes 2024-04-24. Samverkan har skett i CSG 2025-05-08.

Bilagor

1. Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2024-11-27 § 1002
2. CSG protokollsutdrag 2025-05-08 § 5 b
3. Metodhandbok Krogar mot knark

Ärendet

Stadsledningskontoret redovisar i ärendet förutsättningar för Göteborgs Stad att ansluta sig till konceptet Krogar mot Knark, förslag på hur arbetet kan organiseras och vilken aktör som ska ha huvudsakligt ansvar samt ekonomiska konsekvenser för staden. I ärendet behandlas också frågan om varumärket Krogar mot knark.

Beskrivning av ärendet

Stadsledningskontoret fick 2024-11-27 § 1002 i uppdrag av kommunstyrelsen att utreda förutsättningar för Göteborgs Stad att ansluta sig till Krogar mot Knark, ta fram förslag på hur arbetet kan organiseras och vilken aktör som ska ha huvudsakligt ansvar, samt göra en bedömning av ekonomiska konsekvenser för Göteborgs Stad.

I Branschrådet Göteborg – ett nätverk där restaurangbranschen möter Polisen samt berörda förvaltningar och bolag i staden – har metoden Krogar mot knark uppmärksamats som en möjlig åtgärd för att motverka narkotikaförsäljningen i anslutning till serveringsställen på främst Järntorget och Långgatorna. Metoden används i ett antal andra kommuner och Göteborgs Stad har tidigare haft ett aktivt arbete med metoden i samverkan med krögare och polis.

Beredning av ärendet

Stadsledningskontoret har haft dialog med tjänstepersoner på miljö- och klimatförvaltningen, socialförvaltningarna Centrum, Hisingen och Nordost, Business Region Göteborg AB (BRG) samt Göteborg & Co AB. Stadsledningskontoret har även haft dialog med representanter från Polisen, Länsstyrelsen Västra Götaland samt STAD. STAD är den organisation som utvecklat metoden Krogar mot Knark och som nu arbetar med att förvalta, sprida och kvalitetssäkra arbetssättet. Stadsledningskontoret har varit i kontakt med ett antal kommuner som idag arbetar med Krogar mot knark för att ta del av hur de har organiserat arbetet och deras erfarenheter av metoden. I uppdraget har stadsledningskontoret även beaktat relevant styrning på området samt befintliga uppdrag och arbetssätt inom staden.

Styrning inom området

Krogar mot knark kan betraktas ur flera perspektiv. Metoden är avsedd att förebygga narkotika vilket kan ses ur ett folkhälsoperspektiv likväl som ett brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv. Uppdraget berör därmed styrning inom flera områden.

Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

Bestämmelserna i lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete ska säkerställa att kommuner utifrån ett kunskapsbaserat underlag tar ställning till behov av brottsförebyggande åtgärder och tar visst ansvar för samordningen av det brottsförebyggande arbetet inom kommunen.

Alkohollag (2010:1622)

Alkohollagen är en skyddslagstiftning som syftar till att begränsa alkoholens skadeverkningar. All försäljning, inklusive servering, ska bedrivas med ansvar för att förhindra skador. Alkohollagen slår fast att servering av alkohol endast får ske i sådan omfattning och under sådana former att brister i ordning och nykterhet på serveringsställen inte uppstår. Begreppet nykterhet innebär att inga märkbart påverkade gäster blir serverade alkohol eller finns i lokalen. Det gäller påverkan av både alkohol och narkotika.

Den som bedriver försäljning och den personal som medverkar vid försäljning har ansvar för att det råder ordning och nykterhet på stället. Polisen är, tillsammans med kommunen, ansvarig för tillsynen av restauranger.

En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022-2025 (Skr. 2021/22:213)

Ett av målen i den nationella strategin är att tillgången till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobaks- och nikotinprodukter samt skadeverkningarna av spel om pengar ska minska. Ett prioriterat område är att samverka mellan olika perspektiv av betydelse för ANDTS-arbetet bör utvecklas. Mål och insatser för att begränsa tillgängligheten till ANDT sammanfaller många gånger med mål och insatser inom ett bredare brottsförebyggande och brottsbekämpande arbete.

Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program 2022-2026

Syftet med Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program är att kraftsamla och förtydliga vad som förväntas av stadens nämnder och styrelser i det gemensamma arbetet för att öka tryggheten för de som lever, verkar och vistas i staden och för att minska den individuella och organiserade brottslighetens påverkan på göteborgssamhället. Inflödet av narkotika till Göteborg är högt och öppen narkotikaförsäljning och användning av narkotika sker på olika platser i staden. Programmet innehåller framför allt en strategi som har koppling till föreliggande uppdrag: Göteborgs Stad ska utveckla och stärka det långsiktiga och systematiska vålds- och drogförebyggande arbetet. Här har socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst ett särskilt ansvar.

Samverkansöverenskommelse mellan Göteborgs Stad och polisområde Storgöteborg

Samverkan har som syfte att skapa förutsättningar för ett strukturerat, samordnat och kunskapsbaserat brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete utifrån ett helhetsperspektiv. Målet med samverkan är att minska brottsligheten och öka tryggheten i Göteborg. Samverkan utgår från gällande lagstiftning, berörda parter organisation och styrning samt gemensamt beslutade metoder och perspektiv. Genom överenskommelsen betonar Göteborgs Stad och polisområde Storgöteborg en prioritering och riktning av samlade resurser. Båda parter bär ett gemensamt ansvar att genom sin interna organisation implementera, följa och utveckla samverkan. Fokus för samverkan är ett brottsförebyggande arbete: att genomföra åtgärder med det primära syftet att förebygga och motverka brott.

Samverkansavtal om folkhälsoarbete mellan Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd och kommunstyrelsen Göteborgs Stad 2023-2025

Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen har upprättat samverkansavtal för att reglera folkhälsoarbetet. Enligt avtalet åtar sig Göteborgs Stad att bidra till kompetenshöjning och metodutveckling av hälsofrämjande och förebyggande karaktär inom ANDTS-området i syfte att stödja det lokala folkhälsoarbetet. Göteborgs Stad åtar sig att driva Kompetenscentrum ANDTS där kunskapshöjande aktiviteter genomförs.

Metoden Krogar mot knark

Krogar mot knark är en metod för att bedriva narkotikapreventivt arbete i krog- och nöjesmiljöer. Genom att motverka innehav och användning av narkotika i krogmiljö syftar metoden till att förebygga narkotikarelaterade problem såsom olyckor, våld och

kriminalitet. Metoden initierades av STAD år 2021 efter påtryckningar från krogbranschen och polisen i Stockholm som såg ett växande narkotikaproblem på krogen. Utvärdering av metoden visar att krogpersonal blivit bättre på att agera mot märkbart narkotikapåverkade gäster.³ Krogar mot knark har en koppling till både ANDTS-prevention, det kommunala brottsförebyggande arbetet samt kravställandet enligt alkohollagen.

Modellen har fem komponenter och grundar sig i lokalt förebyggande arbete med vetenskaplig utgångspunkt i systemteori. Det innebär att metodens insatser sker parallellt på flera nivåer i samhället och i samverkan med nyckelaktörer och myndigheter. Avsikten är att de olika åtgärderna ska förstärka varandra och tillsammans skapa en större effekt jämfört med om de genomförs enskilt var för sig.

Figur 1 Beskrivning av modellen Krogar mot knarks fem komponenter

Nedan följer en översiktlig beskrivning av Krogar mot knarks arbetssätt med utgångspunkt i metodens fem komponenter.

Mobilisering och samverkan

Inom ramen för Krogar mot knark sker samverkan på två nivåer. Det strategiska arbetet sker i en samverkansgrupp eller styrgrupp där representanterna har mandat att fatta beslut. I gruppen bör polisen, kommunen och branschrepresentanter finnas representerade. Gruppen träffas några gånger per år för att alla ska få en aktuell lägesbild, hålla liv i arbetet och kvalitetssäkra insatserna. Den andra nivån i samverkan sker genom det lokala Krogar mot knark-nätverket där både den strategiska gruppen och nöjesaktörerna träffas. Det lokala nätverket träffas några gånger per år för att utbyta erfarenheter, ta del av polisens lägesbild, diskutera samverkansformer samt hur ställningstagandet mot narkotika ska kommuniceras på lokal nivå. Andra aktörer såsom vaktbolag, citysamordnare och näringslivsrepresentanter kan med fördel involveras i Krogar mot knark.

³ Slutrapport av Brås ekonomiska stöd Utvärdering - Kartläggning av krogpersonalens agerande mot narkotika

Utbildning

För att uppfylla kriterierna för medlemskap i Krogar mot knark ska all ordinarie personal inom den blivande krogmedlemmens verksamhet utbildas. Syftet är bland annat att få kunskap om hur metoden bidrar till en säkrare miljö för både personal och gäster. Det finns två utbildningar, en digital e-kurs för all personal och en fysisk heldagsutbildning för nyckelpersoner.

E-kursen som riktar sig till all personal ger grundläggande kunskaper om narkotikapåverkade personers beteenden och attribut kopplade till narkotikahantering. Deltagarna får tips i hur de bör agera i olika situationer. Den fysiska heldagsutbildningen för nyckelpersoner syftar till att ge kännedom om narkotika i krogmiljön samt metoden Krogar mot knark, ge ökad kunskap i att upptäcka och hantera narkotikapåverkade gäster samt ge kunskap om hur narkotikaproblem kan förebyggas i krogmiljön. Utbildningen är obligatorisk för exempelvis arbetsledning, serveringsansvariga och ordningsvakter eftersom de har stora möjligheter att påverka verksamhetens förebyggande arbete. Utbildningen för nyckelpersoner leds ofta av den kommunala samordnaren tillsammans med polisen. STAD tillhandahåller en utförlig utbildningsmanual samt en utbildning för utbildare. Det är viktigt att de lokala samverkansparterna deltar och är aktiva då detta kan stärka relationerna mellan polisen, kommunen samt branschen och bidra till den lokala förankringen. Utbildningen förväntas vara genomförd inom det första medlemsåret för respektive krögare.

Förbättrad tillsyn

Tillsyn och kontroll i nöjesmiljöer fyller flera funktioner. För att skapa större förståelse mellan olika aktörer är det viktigt att tydliggöra skillnaderna mellan de olika insatserna. Tillsynsuppdraget som utförs av polisen eller kommunala handläggare syftar till att kontrollera att lagar och regler efterlevs. Enligt svensk narkotikalagstiftning är all form av narkotikahantering och narkotikaanvändning olaglig. Att utföra tillsyn kan ha en förebyggande karaktär men också leda till direkta påföljder kopplat till serveringstillståndet. Polisen arbetar även operativt och ingripande mot narkotika i nöjesmiljön. Det kan ske både på polisens egna initiativ eller i dialog med nöjesaktören.

För att få bli medlem i det lokala Kmot knark-nätverket ska nöjesaktören göra en egentillsyn av sina lokaler. Det innebär att nöjesaktören går igenom sin fysiska nöjesmiljö för att identifiera vilka utmaningar som finns för att upptäcka och motverka narkotikapåverkade personer eller narkotikahantering. Det kan exempelvis handla om att identifiera mörka hörn i lokalerna som skulle behöva bättre belysning eller att uppmärksamma toaletter som ligger avsides eller har skymda bås som skulle behöva ronderas regelbundet för att personalen ska få mer uppsikt över utrymmena. Egentillsynen sker med hjälp av en checklista som finns på Krogar mot knarks webbplats.

Policyarbete

En tydlig alkohol- och narkotikapolicy tydliggör hur nöjesaktören vill hantera frågor kopplade till alkohol och narkotika i den egna verksamheten. Alkohollagen kan med fördel lyftas in i en policy för att tydliggöra vilka skyldigheter och rättigheter personal har att agera. Enligt svensk alkohollagstiftning ska det råda ordning och nykterhet på serveringsstället oavsett om berusning är kopplad till intag av alkohol eller narkotika. Märkbart påverkade eller berusade gäster ska nekas inträde och/eller avvisas. Samma regler gäller för personalen. Utöver policydokumentet ska det även finnas en handlingsplan som beskriver hur risker och uppkomna situationer konkret ska hanteras.

Handlingsplanen syftar till att förebygga alkohol- och narkotikaproblem bland anställda och gäster. All personal ska återkommande ges information om policy och handlingsplan.

Offentligt ställningstagande

Kommunikation är en viktig del i det förebyggande arbetet för att uppmärksamma narkotikaproblem i nöjesmiljöer, men även i samhället i stort. Krogar mot knark vill synliggöra de insatser som sker i krog- och nöjeslivet för att förändra attityden till narkotika. Ett led i detta är att nöjesaktörerna offentligt ska visa att verksamheten är en del i Krogar mot knarks narkotikaförebyggande arbete. Detta görs vanligen genom att en skylt med Krogar mot knarks logotyp placeras väl synlig i entrén. Detta kan kompletteras med exempelvis dekal, klistermärken eller annat profilmaterial. För att sprida budskapet ytterligare kan sociala medier och lokal press samt nationellt initierade kommunikationskampanjer användas.

Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem

Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem (STAD) är ett kompetenscentrum inom ANDT-preventionsområdet. Organisatoriskt tillhör STAD Centrum för psykiatricforskning vilket är ett samarbete mellan Region Stockholm och Karolinska Institutet.

Kompetenscentret har som mål att förebygga alkohol- och drogproblem genom att påverka tillgänglighet och efterfrågan samt att minska gapet mellan forskning och praktik. STAD har utvecklat flera metoder såsom Ansvarsfull Alkoholservering, Krogar mot Knark, 100 % Ren Hårdträning och Fotboll utan Fylla. Utöver att utveckla, implementera och utvärdera sina metoder arbetar STAD även med att förvalta, sprida och kvalitetssäkra dem.

STAD har sedan 2023 haft ett nationellt uppdrag från socialdepartementet att samordna, vidareutveckla och sprida metoden Krogar mot knark. Uppdraget innebär att stödja samordnare och andra strategiska funktioner inom kommuner, regioner, länsstyrelser och polis genom att tillhandahålla en metodbok, utbildning, handledning för utbildning, policydokument och kommunikationsmaterial. STAD arrangerar också nationella nätverksträffar samt utbildningstillfällen för samordnare. Finansieringen sker till största delen genom Folkhälsomyndigheten.

Göteborgs Stad har tidigare arbetat med Krogar mot knark

Göteborgs Stad har haft ett aktivt arbete med Krogar mot knark mellan åren 2004 och 2020. Under en period hade staden även i uppdrag att samordna metoden på nationell nivå med finansiering från Folkhälsomyndigheten, dåvarande Folkhälsoinstitutet. Arbetet på både nationell nivå och lokalt i Göteborg, bedrevs av två medarbetare som var organiserade under tillståndsenheten, som fram till 2021 låg under social resursnämnd. Från 2016 tilldelades staden inte längre några medel från Folkhälsomyndigheten riktade till satsningen. Arbetet med Krogar mot knark ebade ut och sedan 2020 har staden inte bedrivit något arbete utifrån metoden.

Krogar mot knark i andra kommuner

Stadsledningskontoret har varit i kontakt med andra kommuner som har anslutit sig till Krogar mot knark: Stockholm stad, Jönköping kommun, Karlstad kommun och Uppsala kommun. Kommunerna är av varierande storlek, med olika antal krogar och har olika lång erfarenhet av metoden. Kommunerna har valt att organisera sitt arbete på olika sätt utifrån vad som passar den enskilda kommunens organisation. Stockholms Stad har ingått ett avtal med Region Stockholm som är huvudman för STAD vilket innebär att STAD

samordnar arbetet med Krogar mot knark lokalt. Stockholms Stad bidrar ekonomiskt samt genom att tillståndsenheten deltar med en del i utbildningen riktade till nöjesaktörerna. De andra kommunerna har valt olika varianter på organisering utifrån näringslivsfrågor, drogförebyggande arbete eller brottsförebyggande verksamhet. I samtliga kommuner samarbetar samordnaren med andra kommunala verksamheter inom ANDTS, folkhälsa och trygghet samt med alkoholhandläggare.

Viktiga aktörer i arbetet i Göteborgs arbete med Krogar mot knark

Krogar mot knark bygger på samverkan mellan olika aktörer där branschrepresentanter, polisen och kommunen bör finnas representerade. Ytterligare aktörer som exempelvis länsstyrelsen och vaktbolag kan på olika sätt bidra i arbetet. Nedan följer en redogörelse för viktiga aktörer som stadsledningskontoret har identifierat. Utöver dessa kan det framkomma fler samarbetspartners under genomförandet av metoden.

Visita Västra

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Bland medlemmarna finns ett flertal restauranger och hotell i Göteborg. Visita Västras region omfattar Västra Götalands län, Jönköpings län samt norra delen av Hallands län. Huvudfokus för Visita Västras arbete ligger på dialogmöten och nära relationer med politiker på alla nivåer i regionen. Visita Västra tillsammans med anslutna krogar är angelägna om att samverka med polisen och Göteborgs Stad kring Krogar mot knark.

Polisen

Även om kommunerna har ett lagstadgat ansvar att arbeta brottsförebyggande, så ligger det brottsbekämpande uppdraget i huvudsak hos Polismyndigheten. Det är polisen som genomför kontroller och ingripanden mot narkotikabruk och hantering i krogmiljön. Narkotikabrott är ett så kallat upptäcktsbrott vilket innebär att polisens närvaro ofta krävs för att det ska upptäckas, till exempel genom att de påträffar en person som är drogpåverkad eller innehar narkotika. Polisen har en roll i tillsynen över att restaurangerna följer alkohollagen, kan bidra i arbetet med den polisiära lägesbilden över krogmiljön samt genom att bygga relationer med branschrepresentanterna. Utöver detta kan de även bidra i en lokal utbildning inom Krogar mot knark. Polisen i Göteborg är i stor utsträckning redan utbildade i metoden och uppges också satsa på att utbilda egna utbildare. Polisen har också i uppdrag att förordna restaurangernas ordningsvakter som har rapporteringsskyldighet till polisen.

Socialnämnden Centrums stadenövergripande verksamheter inom ANDTS

I vissa av nämndens stadengemensamma uppdrag ingår ett utåtriktat uppdrag i form av konsultationer, information- och utbildningsinsatser samt samordningsuppdrag av vissa stadengemensamma uppgifter. Bland annat erbjuder Kompetenscentrum främjande och förebyggande i sociala frågor, utbildningar och konsultationer till yrkesverksamma som arbetar med barn och unga i Göteborg. Syftet är att bidra till ökad kunskap och stödja det hälsofrämjande och förebyggande arbetet inom exempelvis områden som droger och spel om pengar. Nämnden har också vissa uppdrag att samordna och erbjuda kompetens- och processtöd inom det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Även om verksamheternas befintliga insatser inte riktar sig till krogbranschen så finns det kompetens inom områden som kan vara relevanta för samordningen av Krogar mot knark.

Tillståndsenheten, miljö- och klimatnämnden

Tillståndsenheten på miljöförvaltningen utreder och beviljar serveringstillstånd till restauranger som ansöker om att få sälja och servera alkohol. Tillståndsenheten ansvarar även för tillsynen över de restauranger i Göteborg som fått serveringstillstånd för att kontrollera att serveringen följer de lagar och riktlinjer som finns. Den yttre tillsynen innebär att tillståndsenheten gör inspektioner på serveringsstället. Inspektionerna görs av personal från tillståndsenheten eller av inspektörer som de har utbildat, ibland tillsammans med andra myndigheter som Skatteverket, Räddningstjänsten och Polisen. Vid den yttre tillsynen kontrolleras bland annat att restaurangen har en ansvarsfull alkoholservering vilket innebär att alkohol inte serveras till någon som är märkbart påverkad av alkohol eller andra droger. Tillsynen kan vara en bidragande del i arbetet med Krogar mot knark.

Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst

De fyra regionala socialnämnderna ansvarar för vissa insatser inom respektive stadsområde. Däribland ingår förebyggande och främjande arbete, ansvar för samverkan och utveckling av trygghetsarbete och folkhälsoarbete inklusive ANDTS-arbete. Inom dessa områden utgör narkotikaförebyggande insatser en stor del av arbetet.

Business Region Göteborg AB

BRG är Göteborgs Stads näringslivskontor. Bolagets uppdrag är att bidra till hög sysselsättning, investeringar och ett diversifierat näringsliv med perspektivet långsiktig hållbar utveckling i Göteborgsregionen. BRG är experter på Göteborgs näringsliv och har kontakter, nätverk och företagsrådgivare för att stötta näringslivsbranschen. Det gör dem till en viktig aktör i arbetet med Krogar mot knark.

Göteborg & Co AB

Bolaget har i uppdrag att i bred samverkan leda och driva utvecklingen av Göteborg som en hållbar destination så att alla som lever och verkar i staden gynnas av en växande besöksnäring. I besöksnäringen ingår bland mycket annat restauranger och hotell. Göteborg & Co är därför en naturlig samverkanspart i arbetet.

Länsstyrelsen Västra Götaland

Länsstyrelsen samordnar ANDTS-arbetet i länet. I uppdraget ingår bland annat att stödja att den nationella ANDTS-politiken genomförs, stödja samarbete på lokal, regional och nationell nivå samt utbildning och kompetensutveckling i länet. Länsstyrelsen samordnar ett regionalt nätverk för länets kommuner med syfte att sprida kunskap och möjliggöra erfarenhetsutbyte, och samverkar även med polis, tull, region, idéburen sektor och näringslivet.

Länsstyrelsen har också i uppdrag att stödja den regionala samordningen av det brottsförebyggande arbetet. I detta uppdrag ingår bland annat att bidra till att samarbete och erfarenhetsutbyte mellan berörda aktörer utvecklas på lokal och regional nivå för att förebygga brott samt att stödja kompetensutveckling och gemensamma tvärsektoriella utbildningsinsatser inom det brottsförebyggande området.

Inom ramen för båda dessa uppdrag ser Länsstyrelsen Västra Götaland att de kan ha en roll i att stötta kommunernas, däribland Göteborgs Stads, samordning av Krogar mot knark, till exempel genom att bistå med medel till utvärdering av metoden.

Branschrådet kan utgöra samverkansgrupp

Branschrådet Göteborg är ett nätverk där Visita Västra, Polisen och flera förvaltningar och bolag i Göteborgs Stad finns representerade: BRG, Göteborg & Co, miljö- och klimatförvaltningen, socialförvaltningen Centrum, stadsbyggnadsförvaltningen och stadsmiljöförvaltningen. Rådet sammanträder sex gånger per år och har uttryckt ett intresse av att utgöra det nätverk i staden där samverkan kan ske kring Krogar mot knark.

Möjliga arbetsuppgifter för en samordningsfunktion i Göteborgs Stad

För att framgångsrikt etablera metoden Krogar mot knark i en stad av Göteborgs storlek krävs att det finns en part som har ett samordnande uppdrag. Ett sådant uppdrag ryms inte inom ramen för någon av stadens nämnders och styrelser befintliga uppdrag.

Stadsledningskontoret har, i dialog med berörda förvaltningar och bolag samt andra relevanta aktörer, identifierat ett antal arbetsuppgifter som kan komma att vara aktuella för en sådan samordnande roll. Grunden för inventeringen är hämtad från Krogar mot knarks metodbok, men har till viss del anpassats utifrån Göteborgs förutsättningar. Erfarenheter av att implementera och arbeta med metoden har även inhämtats från andra kommuner.

Nedan beskrivs möjliga arbetsuppgifter för en samordningsfunktion för metoden Krogar mot knark i Göteborg. Nedanstående förteckning är inte helt uttömmande och arbetsuppgifterna behöver anpassas till lokala förhållanden och förutsättningar i dialog med berörda aktörer. Uppgifterna kan även komma att förändras över tid allteftersom arbetssättet etableras och utvecklas i staden.

- Utgöra kontaktperson gentemot STAD och delta i det nationella Krogar mot knark-nätverket
- Samordna de parter som deltar i det lokala arbetet i Göteborg, exempelvis stadens förvaltningar och bolag, krogbranschen och polisen med flera aktörer
- Delta i utsedd strategisk samverkansgrupp
- Vara sammankallande i ett lokalt Krogar mot knark-nätverk som kan utgöra en operativ arbetsgrupp
- Ta fram en lokal problembeskrivning, lägesbild eller kartläggning
- Utarbeta en lokal målbeskrivning och skapa samsyn kring denna
- Bygga relationer med nöjesaktörerna
- Samordna/anordna utbildningar
- Förmedla mallar och dokument till krögarna
- Återkoppla på krögarnas handlingsplaner och policys samt egentillsyn
- Eventuellt sprida konceptet och genomföra kampanjer.

Varumärket Krogar mot knark

Under beredningen av ärendet har det tillkommit en fråga kring varumärket Krogar mot knark som innehas av Göteborgs Stad. Varumärket registrerades av social resursnämnd 2016 under en period då Göteborgs Stad hade ett nationellt uppdrag kring Krogar mot knark. STAD har kontaktat tillståndsenheten på miljö- och klimatinämnden med önskemål om att staden överlåter varumärket till deras huvudman Region Stockholm. Eftersom den nämnd som registrerade varumärket har upphört och då kommunstyrelsen ansvarar för stadenövergripande informations- och kommunikationsfrågor, bedöms frågan om överlåtelse av ett av stadens registrerade varumärken ligga inom ramen för kommunstyrelsens uppdrag.

Det nationella uppdraget kring Krogar mot knark ligger idag på STAD på Region Stockholm. Göteborgs Stad har varken haft ett nationellt uppdrag eller bedrivit något aktivt arbete lokalt med metoden på flera år. Även om staden skulle ansluta sig till Krogar mot knark har staden inget behov av att äga varumärket.

Stadsledningskontorets bedömning

Krogar mot knark är en metod för att bedriva narkotikapreventivt arbete. Metoden har kopplingar till både det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet och till folkhälsoarbetet. Stadsledningskontoret kan konstatera att det finns ett stort intresse hos flera aktörer som är verksamma i Göteborg, av att staden ska ansluta sig till Krogar mot knark. Både polisen och krogbranschen har uttryckt att det är angeläget att metoden återigen implementeras för att användning och försäljning av narkotika ska minska i nöjesmiljöer. Framför allt är det krogarna på Järntorget och långgatorna som av polisen har pekats ut som mest angelägna för insatsen.

Förutsättningar för Göteborgs Stad att gå med i Krogar mot knark

Stadsledningskontoret bedömer att det finns goda förutsättningar för Göteborgs Stad att ansluta sig till Krogar mot knark. Engagemanget hos viktiga aktörer är stort. Polisen är till viss del redan utbildade i konceptet och det finns ett befintligt nätverk i form av Branschrådet som är redo att utgöra samverkansgrupp. Staden har också erfarenhet av tidigare arbete med Krogar mot knark, både på nationell och lokal nivå. Samtidigt har Göteborgs Stad genomgått en omorganisation 2021 och förändringar har skett både inom och mellan nämnderna, vilket innebär att förutsättningarna för ansvar och implementering av metoden inte är desamma som tidigare. Tillståndsenhetens uppdrag har förändrats och verksamhetens nuvarande placering inom miljö- och klimatinämnden har inte samma kopplingar till det socialt förebyggande arbete som fanns inom social resursnämnd där verksamheten tidigare var placerad.

Stadsledningskontoret bedömer att Göteborgs Stads arbete med Krogar mot knark behöver anpassas efter de lokala förutsättningar som råder i staden. Samordnarens uppdrag bör därför vara att utforma metoden lokalt i samverkan med stadens berörda förvaltningar och bolag, polisen och krogbranschen. Även Länsstyrelsen Västra Götaland bedöms kunna bidra i arbetet.

Organisering av arbetet

En stor del av stadens arbete inom både folkhälsa och brottsförebyggande insatser utförs av de fyra regionala socialnämnderna. Stadsledningskontoret bedömer att ansvaret för samordningen av Krogar mot knark inte kan delas mellan flera nämnder. En nämnd behöver utses som ansvarig. De flesta restauranger och nattklubbar i staden finns inom socialnämnd Centrums stadsområde och det är också i Centrum behovet av insatser bedöms vara som störst. Samtidigt behöver stadens deltagande och samordning av metoden utgå från hela staden.

Socialnämnd Centrum har ansvar för vissa stadsövergripande uppdrag inom både det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet och inom ANDTS-området. Det finns verksamheter inom nämnden som samordnar och erbjuder utbildningar inom det narkotikaförebyggande området. Stadsledningskontorets bedömning är att uppdraget att samordna Göteborgs Stads arbete med Krogar mot knark har starkast koppling till socialnämnd Centrums ansvar för främjande och förebyggande arbete inom ANDTS-området.

Stadsledningskontoret föreslår därför att socialnämnd Centrum får det huvudsakliga ansvaret för samordningen av Göteborgs Stads arbete med Krogar mot knark. Samtidigt vill stadsledningskontoret betona att samordningen är ett nytt uppdrag som inte kan utföras inom ramen för nämndens nuvarande arbete inom området. Uppdraget bedöms innebära en resursförstärkning motsvarande en helårsarbetare.

En av metodens fem komponenter utgörs av samverkan. Stadsledningskontoret bedömer därför att alla aktörer som berörs måste bidra aktivt i arbetet inom ramen för sina ordinarie uppdrag. För stadens del innebär det att miljö- och klimatnämnden ska delta i Krogar mot knark genom sitt ansvar för tillsyn av restauranger med serveringstillstånd. Socialnämnderna behöver bidra genom trygghetssamordningen i respektive stadsområde. BRG och Göteborg & Co bör vara aktiva genom sitt arbete med kontakter med näringslivet och med Göteborg som destination. För att metoden ska vara genomförbar krävs engagemang och insatser från samtliga dessa förvaltningar och bolag.

Göteborgs Stad bör upprätta en överenskommelse med Polisområde Storgöteborg och Visita Västra

Minst lika viktigt i arbetet med Krogar mot knark är deltagandet från krogbranschen och polisen. Göteborgs Stads uppgift ska vara att samordna arbetet, inte att utföra alla delar av metoden. Utbildningen är framför allt riktad till krogbranschens medarbetare. Två av de fem komponenterna ska krögarna ansvara för – med stöd av den kommunala samordnaren: policyarbete och offentligt ställningstagande mot narkotika. Polisen har en viktig roll gällande tillsynen på krogarna, men också i att ingripa vid narkotikabrott. Stadsledningskontorets bedömning är att metoden endast är möjlig genomföra om krogbranschen och Polisen deltar. Därför föreslår stadsledningskontoret att socialnämnd Centrum får i uppdrag att upprätta en samverkansöverenskommelse mellan Göteborgs Stad och Polisområde Storgöteborg samt Visita Västra kring arbetet med Krogar mot knark. Överenskommelsen bör omfatta vad varje aktör ska bidra med inklusive finansiering och bör vara en bilaga till samverkansöverenskommelsen Trygg i Göteborg.

Samverkansformer

Stadsledningskontorets bedömning är att Branschrådet, där både Göteborgs Stad, polisen och Visita Västra ingår, kan utgöra strategisk samverkansgrupp för Krogar mot knark lokalt, men att det i så fall förutsätter att representanterna för de olika aktörerna har liknande mandat ifall beslut behöver fattas. Utifrån samverkansöverenskommelsen Trygg i Göteborg, finns det en samverkansorganisation med ett flertal grupperingar som på olika sätt kan ha beröring med Krogar mot knark. Stadsledningskontoret bedömer dock att det är nödvändigt att krogbranschen ingår i den strategiska samverkansgruppen eftersom metoden framför allt riktar sig till krögarna.

Enligt metoden bör det också finnas ett lokalt Krogar mot knark-nätverk.

Stadsledningskontoret bedömer att ett sådant nätverk kan behöva fungera operativt med deltagande från alla inblandade aktörer. Det lokala Krogar mot knark-nätverket kan behöva rapportera till flera av samverkansorganisationens grupperingar samt även till nätverk inom stadens folkhälsoarbete.

Varumärket

Stadsledningskontoret bedömer att Göteborgs Stad bör överlåta varumärket Krogar mot knark till STAD:s huvudman Region Stockholm som har det nationella uppdraget att utveckla och driva metoden.

Göteborgs Stad har varken haft ett nationellt uppdrag eller bedrivit något lokalt aktivt arbete utifrån metoden på flera år. Även om staden i detta ärende föreslås ansluta sig till Krogar mot knark har staden inget behov av att äga varumärket. Stadsledningskontoret föreslår därför att kommunstyrelsen beslutar om att överlåta varumärket till Region Stockholm. Överlåtelsen kommer att verkställas av stadsledningskontoret.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

§ 1002 Ärendenummer SLK-2024-01005

Yrkande från L, M, D och KD om att Göteborg ska ansluta sig till organisationen Krogar mot knark

Beslut

Enligt yrkande från S, V och MP:

Stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda förutsättningar för Göteborgs Stad att ansluta sig till ”Krogar mot Knark”, ta fram förslag på hur arbetet kan organiseras och vilken aktör som ska ha huvudsakligt ansvar, samt göra en bedömning av ekonomiska konsekvenser för Göteborgs Stad.

Tidigare behandling

Bordlagt den 6 november 2024, § 924 och den 20 november 2024, § 963.

Handlingar

Yrkande från L, M, D och KD den 30 oktober 2024.

Yrkande från S, V och MP den 22 november 2024.

Tilläggsyrkande från SD den 15 november 2024.

Yrkanden

Axel Josefson (M) yrkar bifall till yrkande från L, M, D och KD den 30 oktober 2024 och avslag på övriga yrkanden.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkar bifall till yrkande från L, M, D och KD den 30 oktober 2024 och tilläggsyrkande från SD den 15 november 2024.

Ordföranden Jonas Attenius (S) yrkar bifall till yrkande från S, V och MP den 22 november 2024 och avslag på övriga yrkanden.

Propositionsordning

Ordföranden ställer propositioner på yrkandena med undantag av tilläggsyrkandet och finner att det egna yrkandet bifallits. Omröstning begärs.

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2024-11-27

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: "Ja för bifall till Jonas Attenius yrkande och Nej för bifall till Axel Josefsons och Jörgen Fogelklous yrkande."

Daniel Bernmar (V), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Blerta Hoti (S), Jenny Broman (V), Marina Johansson (S), Karin Pleijel (MP) och ordföranden Jonas Attenius (S) röstar Ja (7).

Axel Josefson (M), Hampus Magnusson (M), Martin Wannholt (D), Jörgen Fogelklou (SD), Axel Darvik (L) och tjänstgörande ersättaren Nina Miskovsky (M) röstar Nej (6).

Ordföranden konstaterar härmed att tilläggsyrkandet från SD har fallit.

Protokollsanteckning

Emmyly Bönfors (C) antecknar följande till protokollet: Om Centerpartiet hade fått rösta hade vi röstat bifall till L, M, D, KD:s yrkande gällande Krogar mot knark. Vi anser att en utredning om vem som ska ansvara för detta är överflödig och att det är mer effektivt att peka ut ansvariga direkt. Men vi tycker ändå det är positivt att Göteborgs stad nu tar ett första steg för att ansluta sig till detta arbete.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Göteborgs Stad

Stadsledningskontoret

Central Samverkansgrupp
(Ordinarie CSG)

Protokoll 8/2025
Sammanträdesdatum
2025-05-08

Ärendenr:SLK-2025-00057

Utdrag ur protokoll

§ 5 Samverkan före beslut

- b) **KS uppdrag: utreda förutsättningarna för Göteborgs stad att ansluta till "Krogar mot knark", ta fram förslag på hur arbetet kan organiseras och vilken aktör som ska ha huvudsakligt ansvar**
Bildspel utsänt inför mötet.

Bildspel och tjänsteutlåtande har skickats ut inför mötet. Tjänsteutlåtande är utsänt inför mötet

Lisa Jacobsson Flöhr och Nina Bergman hänvisar till information och dialog på tidigare CSG-möten samt till utskickat underlag.

De fackliga organisationerna har inget att erinra mot arbetsgivarens förslag.

Samverkan förklaras fullgjord

Vid protokollet

.....
Anna Wilsson

Protokollet justeras

.....
Eva Hessman, Arbetsgivare

.....
Carolina Dennisdotter, Dik/Sacorådet

.....
Marie Lökkeberg, Kommunal

.....
Anne Häggendal/Vårdförbundet

KROGAR **MOT** KNARK

METODBOK

Tack!

STAD vill rikta ett stort tack till alla som bidragit med sina erfarenheter i arbetet med metodboken Krogar mot Knark. Särskilt tack till Birgitta Edin-Westman, drog- och brottsförebyggande samordnare i Örnsköldsvik, Eva-Lena Julin Rydbo, länssamordnare ANDTS, Länsstyrelsen i Jönköping, Gisella Bjurhäll, kommunpolis krog/våld vid lokalpolisområde Norrmalm Stockholm, Magnus Wallgren, processledare ANDT i Karlstad, Monika Leijon, drogförebyggande samordnare i Trollhättan, Patrick Widell, regional brottsförebyggande samordnare i polisregion Stockholm och Ulric Hermansson, forskare och lektor vid Karolinska Institutet.

Författare

STAD - Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem

Formgivning

Luxlucid

Foto

Robert Ekegren/TT (sid. 1), gilaxia/iStock (sid. 2–3), Anders Holmström/TT (sid. 4, 12), Nikolay Tsuguliev/iStock (sid. 9, 16–17), Adam Ihse/TT (sid. 10–11), master1305/iStock (sid. 14), Micke Sandström (sid. 18), Minna Ridderstolpe/Polisen (sid. 21), Åkestam Holst (sid. 23)

Utgiven: Stockholm, augusti 2024

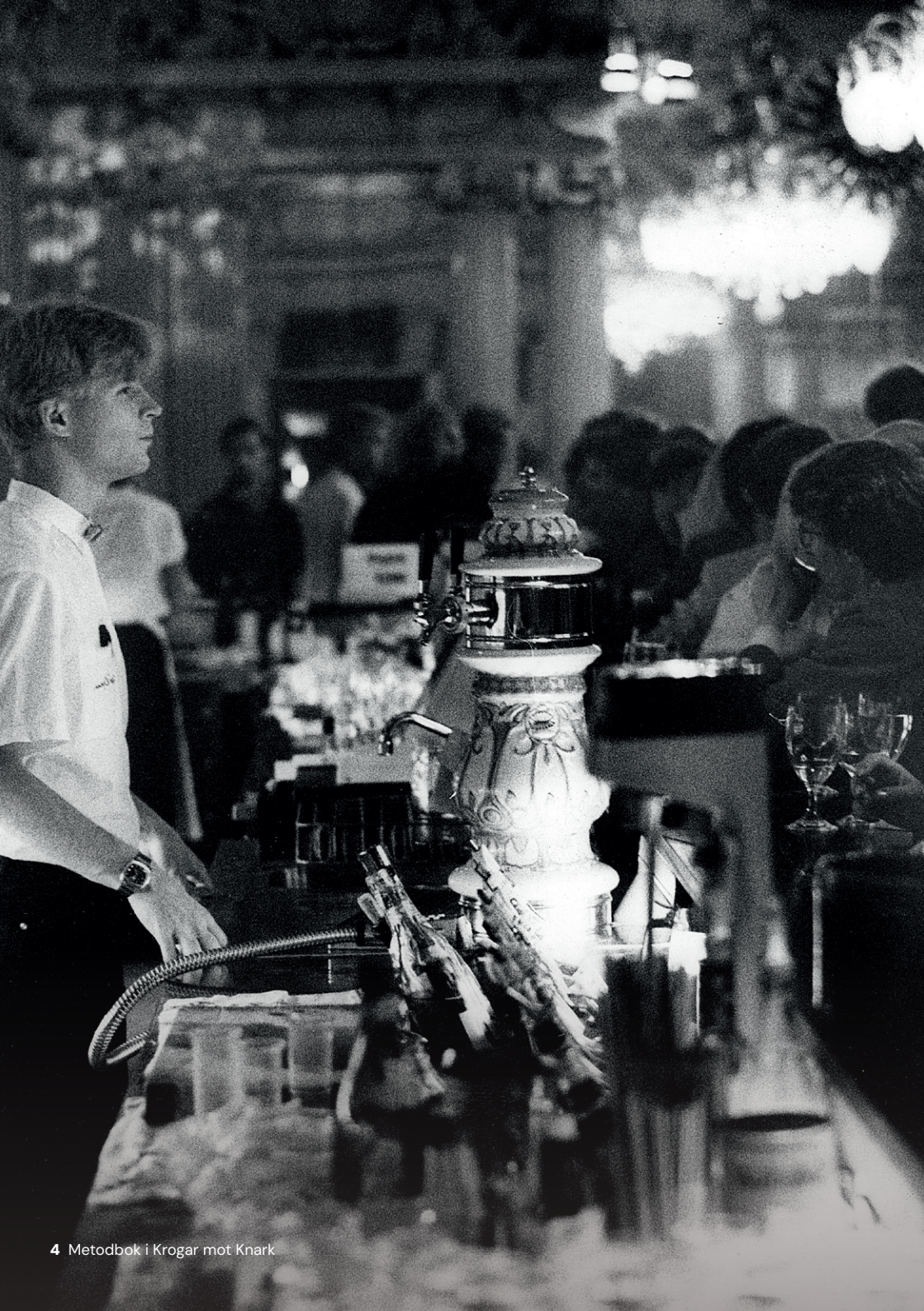
ISSN: 1654-7497

ISBN: 978-91-986696-5-7

Innehåll

Metodbok i Krogar mot Knark	5
Bakgrund	6
Uppstart	10
Metodens fem komponenter	12
Mobilisering och samverkan	13
Utbildning	18
Förbättrad tillsyn	20
Policyarbete	22
Offentligt ställningstagande	23

Metodbok i Krogar mot Knark

Krogar mot Knark (Kmk) är en metod framtagen av STAD (Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem) för att bedriva narkotika-preventivt arbete i krog- och nöjesmiljöer. Genom att motverka all form av innehav och användning av narkotika i krogmiljön syftar metoden till att förebygga narkotikarelaterade problem såsom olyckor, våld och kriminalitet.

Krogar mot Knark har en naturlig koppling både till ANDTS*-prevention, det kommunala drog- och brottsförebyggande arbetet samt kravställandet enligt alkohollagen.

Metodboken är tänkt att vara ett stöd vid uppstart och implementering av Krogar mot Knark. Den beskriver metodens kriterier, vad som är viktigt att tänka på vid samverkan, och inte minst hur representanter från bransch, kommun och polis kan motiveras till att delta. Den riktar sig främst till personer som arbetar med narkotika- eller brotts-

prevention i en samordnande funktion som till exempel brotts-, preventions-, trygghets- eller ANDTS-samordnare inom kommun och polis. Stödmaterial såsom mallar, formulär och utbildningsmaterial finns framtaget och kan hämtas på Krogar mot Knarks webbplats av samordnaren.

Ansvar för det lokala arbetet ligger på respektive kommun. De lokala lägesbilderna och resurserna kan skilja sig åt mellan kommunerna. För att underlätta implementeringen av metoden kan flera kommuner gå ihop och samarbeta över kommungränserna. I vissa län är länsstyrelsen, inom ramen för ANDTS-strategins uppdrag, en samlande kraft även om det aktiva arbetet alltid utgår från varje enskild kommun. Inom polisen kan ett samarbete över organisatoriska gränser också förenkla arbetet. Vissa lokalpolis-områden kan behöva stöd och samordning av polisområdet eller polisregionen.

Vad menas med nöjesmiljöer?

Krogar mot Knark är en metod som används i verksamheter med serveringstillstånd och omfattar inte bara krogar utan även andra nöjesaktörer som till exempel: hotell, nattklubbar, festivaler eller studentpubar.

** Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel*

Bakgrund

Metoden Krogar mot Knark initierades av STAD år 2001 efter påtryckningar från krogbranschen och Polisen i Stockholm som såg ett växande narkotikaproblem på krogen.

Metoden utvecklades utifrån de kartlägningsstudier och den behovsanalys som genomfördes i Stockholm kommande år. När metoden senare utvärderades framkom bland annat att krogpersonal och framför allt dörrvakter blev mycket bättre på att neka narkotikapåverkade gäster inträde. Dessutom minskade narkotikabruket bland krogpersonalen. Liknande resultat uppvisas också i den vetenskapligt utvärderade metoden Ansvarsfull Alkoholverring som bygger på samma modell. Färre minderåriga och kraftigt berusade serverades alkohol och de alkoholrelaterade våldsbrotten minskade med 29 procent.

För varje krona som investerats i metoden sparade samhället 39 kronor

i form av uteblivna kostnader för bland annat polisiärt arbete, rättsväsande och sjukvårdskostnader.

STAD-modellen är ett begrepp som utvecklats i samband med Ansvarsfull Alkoholverring och syftar på de komponenter som ingår i metoden; samverkan, utbildning och tillsyn. För Krogar mot Knark har ytterligare två komponenter tillförts: policyarbete och offentligt ställningstagande.

Modellen är multikomponent och grundar sig på lokalt förebyggande arbete, med vetenskaplig utgångspunkt i systemteori. Det innebär att metodens insatser sker parallellt på flera nivåer i samhället och i samverkan med nyckelaktörer samt myndigheter.

Om STAD

STAD (Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem) tillhör Centrum för psykiatriforskning, som är ett samarbete mellan Region Stockholm och Karolinska Institutet. Genom forskning, utbildning och metodutveckling förebygger STAD alkohol- och drogrelaterade problem i samhället. STAD har utvecklat flera framgångsrika preventiva ANDTS-metoder såsom Ansvarsfull Alkoholverring, Krogar mot Knark, 100 % Ren Hårdträning och Fotboll utan Fylla.

Läs mer om STAD på www.stad.org

Avsikten är att de olika åtgärderna ska förstärka varandra och tillsammans ge större effekt jämfört med om de genomförs enskilt var och en för sig. När de riktas mot flera problemområden samtidigt, genom att exempelvis både begränsa tillgången och efterfrågan på narkotika samt minska användningen, ökar effekten.

Modellen är tillämpbar på brotts-triangeln eftersom metodens komponenter syftar till att motverka all form av innehav och användning av narkotika i krogmiljön. Insatserna

träffar alla tre delar i triangeln; motiverad gärningsman, frånvaro av kontroll och lämpligt brottsoffer eller objekt.

STAD har sedan våren 2023 haft det nationella uppdraget att samordna, vidareutveckla och sprida metoden Krogar mot Knark. Uppdraget innebär att stödja samordnare och andra personer med strategisk funktion i regioner, kommuner, länsstyrelser och inom Polismyndigheten genom att tillhandahålla en metodbok, handledning för utbildning, policydokument och kommunikationsmaterial. STAD arrangerar också nationella nätverksträffar samt utbildningstillfällen för utbildare och samordnare.

Mobilisering och samverkan

- Nöjesbransch
- Polis
- Kommun
- Länsstyrelse
- Nätverket Krogar mot Knark

Utbildning

- Medarbetare och ordningsvakter inom krog- och nöjesbranschen

Förbättrad tillsyn

- Polis
- Kommunal tillståndsenhet
- Egentillsyn

Policyarbete

- Alkohol- och narkotikapolicy
- Handlingsplan

Offentligt ställningstagande

- Media
- Kommunikation
- Skyltning

Bilden illustrerar STAD-modellen med dess tre komponenter som tillsammans med policyarbete och offentligt ställningstagande utgör metoden Krogar mot Knark.

Samhället och narkotika

Det finns flera indikationer på att förekomsten av narkotika har ökat i Sverige. Tullen gör allt fler narkotika-beslag och bedömningen är att ökad efterfrågan styr smugglingen. Idag finns också fler digitala och fysiska marknadsplatser som bidrar till ökad tillgänglighet.

I vissa kommuner sker regelbundna mätningar av avloppsvattnet för att ge en bild av hur narkotika-användningen ser ut. Den kriminella ekonomin, brott, foljdrott och olyckor som kommer i spåren av narkotika har stora negativa samhällseffekter.

Enligt svensk alkohollagstiftning har krögaren ett ansvar att upprätthålla ordning och nykterhet på serveringsstället. Det gäller oavsett om berusning är kopplat till intag av alkohol eller narkotika. Påverkade och berusade gäster ska nekas inträde eller avvisas.

Alkohollagen

Narkotika i krog- och nöjesmiljöer

Umgänge, musik, dans och alkoholservering är uppskattade, naturliga inslag i krog- och nöjesmiljön. Människor samlas för att roa sig. Att gästerna trivs, känner sig trygga och vill spendera tid på krogen är en viktig del i nöjesbranschens lönsamhet. Samtidigt är krogen och nöjeslivet en riskmiljö för hög alkoholkonsumtion och narkotikabruk.

Gäster samt personal är ofta unga vuxna, och branschen kan ibland ha hög personalomsättning. Unga är en särskilt skyddsvärd grupp som generellt sett är svår att nå med förebyggande ANDTS-insatser. Krogmiljön är därför en viktig arena för preventiva insatser. Studier visar att risken för sexuella riskbeteenden och trakasserier ökar när förövaren eller offret är påverkad av alkohol eller narkotika. Kombinationen av alkohol och narkotika kan också leda till oberäkneliga beteenden som utsätter personal för onödiga och svåra situationer.

Vinster med Krogar mot Knark-metoden

- ☒ En trivsamt, trygg krog- och nöjesmiljö där gäster vill vistas gynnar lönsamheten.
- ☒ Utbildning lär personalen att förebygga och hantera konfliktfyllda situationer samt märkbart påverkade gäster.
- ☒ Genom att begränsa och försvåra tillgången av narkotika i krog- och nöjesmiljön motverkas situationer där sexuella riskbeteenden och trakasserier oftare kan uppstå.
- ☒ En tryggare arbetsmiljö med tydliga riktlinjer är positivt både för personalen och arbetsgivaren. Det minskar risken för olyckor och sjukfrånvaro.
- ☒ Ett offentligt ställningstagande tillsammans med andra medlemmar i Krogar mot Knark-nätverket stärker den enskilde nöjesaktören och gör det enklare att motverka kriminella etableringar.

Uppstart

Vid implementering av narkotikaförebyggande insatser finns det ett antal framgångsfaktorer som kan vara bra att diskutera igenom innan uppstart. Stöd och engagemang från politiker och chefer är viktigt för att insatserna ska hålla över tid. Det gäller oavsett vilken part i samverkan det handlar om.

Fundera över följande frågeställningar:

- Hur ska finansiering, organisatorisk struktur och vägar till beslut se ut?
- Finns det nämndbeslut, policydokument, handlingsprogram eller andra styrande dokument som kan vara ett stöd i förankringsarbetet?
- Finns det redan idag en etablerad arbetsgrupp för exempelvis Ansvarsfull Alkoholservering där Krogar mot Knark kan ingå, eller behöver en ny grupp bildas?
- Identifiera personer som har kompetens, tid och mandat att driva arbetet.
- Samverkansöverenskommelse eller medborgarlöfte kan vara ett sätt att konkretisera och kommunicera en viljeriktning. Det är också ett sätt att förtydliga ett organisatoriskt åtagande och undvika personbundna lösningar.
- Vid samverkan mellan regionala och lokala aktörer; förankra och skapa samsyn vad gäller problembild, mål, ansvars- och arbetsfördelning. Genom samverkan är det möjligt att stärka finansieringen.

Ytterligare stöd finns även i Folkhälsomyndighetens skrift "Att lyckas med ANDTS-prevention – En snabbguide för lokalt hälsofrämjande och förebyggande arbete baserad på European drug prevention quality standards (EDPQS)". Guiden är en anpassad och sammanfattad version av European drug prevention quality standards (EDPQS), utgiven av EU:s narkotikabyrå EMCDDA 2011.

Exempel på tidslinje vid implementering av metoden Krogar mot Knark:

Tillsätt en samordnare.

Etablera kontakter och bilda en styr- eller samverkansgrupp.

Gör en lokal problembeskrivning, lägesbild eller kartläggning. Det kan exempelvis ske genom en enkätundersökning likt STADs tidigare kartläggningar.

Gör en målbeskrivning. Arbetet med metoden syftar till att förebygga narkotikarelaterade problem såsom olyckor, våld och kriminalitet. Konkretisera och bryt ner till delmål.

Utbilda personal och ordningsvakter i krog- och nöjesmiljön.

Återkoppla på medlemmarnas alkohol- och narkotikapolicy samt handlingsplan.

Planera tillsyn och återkoppla på medlemmarnas egentillsyn.

Kommunicera löpande nyheter och information om Krogar mot Knark-arbetet till samverkansparter, medlemmar och lokalmedier.

Permanent verksamheten.

Metodens fem komponenter

Metoden Krogar mot Knark består av fem komponenter:

Mobilisering och samverkan

Utbildning av branschens medarbetare

Förbättrad tillsyn

Policyarbete

Offentligt ställningstagande mot narkotika

Mobilisering och samverkan

Den som planerar att starta upp ett arbete med Krogar mot Knark bör ta fram en översiktlig information eller ett förankringsunderlag som kan användas när samverkansparter ska mobiliseras. En lokal problembeskrivning eller lägesbild kan vara en bra utgångspunkt. Det gemensamma målet som gruppen ska arbeta mot måste också vara tydligt.

Det brottsbekämpande uppdraget ligger hos Polisen men kommunerna har numera även ett lagstadgat ansvar att arbeta brottsförebyggande. För att lyckas med det förebyggande arbetet i nöjesmiljön krävs ett nära samarbete med branschen. Det relationsskapande arbetet är därför betydelsefullt och viktigt för att skapa tillit mellan parterna. Att föra dialog och eventuellt rapportera in narkotikarelaterade ärenden ska inte äventyra verksamhetens ställning gentemot Polisen eller kommunen.

Samverkan är central och nödvändig för metodens framgång. Det är ett arbetssätt där olika kompetenser och perspektiv kompletterar varandra. Vinsten brukar vara en

bredare lägesanalys och större handlingsförmåga. Vid samverkan är det viktigt med tydliga riktlinjer. Tydliggör vem som har mandat att företräda den egna organisationen och med vilka resurser. Likaså ska det framgå hur den egna arbetsinsatsen påverkar helheten på ett positivt sätt.

För att bli medlem i Krogar mot Knark-nätverket krävs att verksamheten uppfyller följande kriterier:

- ☒ Skriftlig alkohol- och narkotikapolicy med tillhörande handlingsplan.
- ☒ Utbildning av personal.*
- ☒ Egentillsyn av lokaler.
- ☒ Aktivt deltagande i det lokala Krogar mot Knark-nätverket.
- ☒ Aktivt och offentligt ställningstagande för en narkotikafri nöjesmiljö.

** Den obligatoriska utbildningen för nyckelpersoner inom nöjesverksamheten ska ha fullföljts vid valfritt tillfälle under det första medlemsåret.*

Så här kan branschen motiveras

- Bjud in nöjesaktörerna till en första träff och låt gärna någon branschföreträdare som påbörjat ett förebyggande arbete berätta hur de gått till väga. Förbered och organisera träffen så att den blir tidseffektiv. Många har begränsade möjligheter att delta på möten med otydliga mål, ha därför en agenda och protokollför.
- Ett uppskattat inslag brukar vara att Polisen ger en lokal lägesbild. Det kan vara ett tillfälle att bygga relationer med branschrepresentanterna.
- Lokalpress, sociala medier och Krogar mot Knarks olika kommunikationskanaler kan användas för att lyfta goda bransch- eller samverkansinitiativ. Positiv publicitet eller kreativa marknadsföringsgrepp kan vara lockande för den enskilde krogen eller nöjesaktören.
- Om det finns näringslivsrepresentanter inom exempelvis citysamverkan eller besöksnäringen kan det vara en naturlig kontaktväg till krog- och nöjesbranschen.

I Krogar mot Knark sker samverkan på två nivåer. Det strategiska arbetet sker i en mindre samverkansgrupp, ibland kallad styrgrupp, där representanterna har mandat att fatta beslut.

I samverkans- eller styrgruppen bör polisen, kommunen och branschrepresentanter finnas representerade. Överväg vilken funktion från kommunen som ska ingå eller om olika enheter ska involveras. Det kan exempelvis vara alkoholhandläggare, preventionssamordnare eller trygghetssamordnare.

Gruppen träffas några gånger per år för att alla ska få en uppdaterad lägesbild, hålla liv i arbetet och kvalitetssäkra insatsen. Skicka ut dagordning och eventuella beslutspunkter i förväg så att

mötena blir mer effektiva. Mötena bör dokumenteras med protokoll både för att andra ska kunna ta del av arbetet och för att snabbt kunna gå vidare vid nästa möte.

Den andra nivån i samverkan sker genom det lokala Krogar mot Knark-nätverket där både den strategiska gruppen och nöjesaktörerna träffas tillsammans. Det lokala nätverket träffas några gånger per år för att utbyta erfarenheter, få en lägesbild av polisen, diskutera samverkansformer samt hur ställningstagandet mot narkotika ska kommuniceras ut på lokal nivå. Vaktbolag, citysamordnare, näringslivsrepresentanter eller andra aktörer kan med fördel involveras i Krogar mot Knark. Om det finns behov av att stötta det operativa arbetet kan en arbetsgrupp bildas.

TIPS!

Samverkansgruppen ska säkerställa att alla parter

- har en gemensam bild av mål och färdplan
- förstår metoden Krogar mot Knark
- har kännedom om ansvarsfördelning samt vem som gör vad.

Lokala samordnarens roll

- Organiserar och sammankallar samverkansgruppen några gånger per år.
- Samordnar Krogar mot Knark-utbildning, planering av lokaler, inbjudan med mera.
- Håller i delar av Krogar mot Knark-utbildningen.
- Ansvarar för processen när en nöjesaktör vill bli medlem i det lokala Krogar mot Knark-nätverket.
- Är kontaktperson gentemot medlemmarna i det lokala Krogar mot Knark-nätverket.
- Är kontaktperson gentemot STAD och Krogar mot Knark på nationell nivå.
- Förmedlar mallar och dokument till nöjesaktören. Dessa finns att ladda ner på Krogar mot Knarks webbplats bakom låsta medlemssidor.

Polisens roll

- Håller i delar av Krogar mot Knark-utbildningen: öka kunskapen om narkotiska preparat, kännetecken och om hur krog- och nöjespersonal kan arbeta narkotika-förebyggande på lokal nivå.
- Deltar i samverkansgruppen.
- Genomför kontroller och ingripanden mot narkotikabruk och hantering i nöjesmiljön.
- Tillsynar så att serveringsstället agerar enligt alkohollagen mot narkotika.
- Genomför besök som syftar till att stärka känslan av upptäcktsrisk men också öka viljan till regelefterlevnad och ansvarstagande bland kroganställda samt gäster.
- Bidrar med polisiär lägesbild.

Branschens roll

För att kvalificera sig som medlem i det lokala Krogar mot Knark-nätverket ska ett antal kriterier uppfyllas. Det är oftast den lokala samordnaren som har kontakten med den ansvarige för krog-, nöjes- eller hotellverksamheten och så småningom avgör om kriterierna är uppfyllda. I den mån det är möjligt, är det positivt att föra en dialog med nöjesaktören och låta dem berätta om verksamheten samt deras målgrupp. Det kan bidra till arbetet med kommunens lägesbild och även skapa större förståelse för varandra.

Nöjesaktörens steg för steg:

- Ta kontakt med den lokala samordnaren.
- Förstå vad Krogar mot Knark innebär, förslagsvis genom att ta del av den digitala e-kursen.
- Introducera den digitala e-kursen för personalen exempelvis vid ett personalmöte.
- Anmäla nyckelpersoner i verksamheten till den fysiska heldagsutbildningen. Datum för lokala utbildningstillfällen tillhandahålls av samordnaren.
- Arbeta fram en alkohol- och narkotikapolicy med tillhörande handlingsplan.
- Göra en egentillsyn av lokalerna, antingen själv eller tillsammans med samordnaren.
- Presentera och förankra godkända policydokument och handlingsplan för personalen exempelvis vid ett personalmöte.

Utbildning

För att uppfylla kriterierna för medlemskap ska all ordinarie personal inom verksamheten utbildas. Syftet är bland annat att få kunskap om hur metoden bidrar till en säkrare miljö för såväl dem själva som för verksamhetens gäster. Det finns två utbildningar, en digital e-kurs för all personal och en fysisk heldagsutbildning för nyckelpersoner.

Konflikthantering

Erfarenhetsutbyte och reflektion i grupp är en viktig del i den fysiska utbildningens upplägg. För att skapa en lärandemiljö som är så lik verkligheten som möjligt bör kursmomentet för konflikt-hantering anordnas i en krogmiljö. Att anlita en teatergrupp till detta moment ger deltagarna möjlighet att praktiskt träna på att hantera

olika situationer. Färdiga fallbeskrivningar gestaltas och polisen har möjlighet att ge feedback på olika tillvägagångssätt. En bra stämning i gruppen har betydelse för samtalsklimatet och för att deltagarna ska vilja dela med sig av sina erfarenheter.

TIPS!

En personalstyrka som har samma grundläggande kunskapsnivå samarbetar enklare med varandra när de behöver hantera påverkade gäster, konfliktfyllda situationer eller motverka narkotikaproblematik på arbetsplatsen.

E-kurs i Krogar mot Knark

För alla

Kursen ger grundläggande kunskaper om narkotikapåverkade personers beteenden och attribut kopplat till narkotikahantering. Medarbetarna får också tips om hur de bör agera i olika situationer. Utbildningen finns översatt till engelska och kan genomföras på mobiltelefonen. E-kursen tar cirka 40 minuter att göra och finns tillgänglig på Krogar mot Knarks webbplats.

Heldagsutbildning i Krogar mot Knark (obligatorisk)

För nyckelpersoner

Den fysiska utbildningen leds oftast av den kommunala samordnaren tillsammans med polisen. Att de lokala samverkansparterna deltar och är aktiva i utbildningen för nyckelpersoner i nöjesbranschen är viktigt. Det stärker relationerna mellan polisen, tillståndsenheten, kommunen samt branschen och bidrar till den lokala förankringen.

Det är obligatoriskt att nyckelpersoner, såsom arbetsledning, serveringsansvariga eller ordningsvakter, går heldagsutbildningen eftersom de har större möjlighet att påverka verksamhetens förebyggande arbete. Utbildningen förväntas vara genomförd inom det första medlemsåret, beroende på när utbildningstillfälle ges lokalt/regionalt.

Utbildningsmål:

- Kännedom om narkotika i krogmiljön samt metoden Krogar mot Knark.
- Ökad kunskap att kunna upptäcka och hantera narkotikapåverkade gäster.
- Ökad kunskap att kunna förebygga narkotikaproblem i krogmiljön.

Kursmoment:

• Presentation och introduktion	• Polisens arbete på krogen
• Varför narkotikaförebyggande arbete?	• Verktyg i ditt arbete – vad kan krogen göra?
• Narkotikans påverkan på samhället, kriminaliteten och arbetsmiljön	• Narkotika på krogen
• Vad är Krogar mot Knark?	• Praktiska övningar – konflikthantering
• Samordnare (ofta kommun), bransch, polis presenterar sina roller i samarbetet	• Prov och utvärdering
• Medicinska effekter av narkotika	• Kursdiplom och kursutvärdering

Vid behov kan ytterligare föreläsare bjudas in som till exempel vid medicinska effekter av narkotika. STAD tillhandahåller en utförlig utbildningsmanual samt en utbildning för utbildare.

Förbättrad tillsyn

Tillsyn och kontroll i nöjesmiljöer fyller flera funktioner. För att skapa större förståelse för varandras arbete är det viktigt att tydliggöra skillnaderna mellan de olika insatserna.

Tillsynsuppdraget som utförs av polisen eller kommunala handläggare syftar till att kontrollera att lagar och regler efterlevs. Enligt svensk narkotikastrafflag är all form av narkotikahantering och narkotikaanvändning olaglig. Att utföra tillsyn kan ha en förebyggande karaktär men också leda till direkta påföljder kopplat till serveringstillståndet.

Polisen arbetar även operativt och ingripande mot narkotika i nöjesmiljön. Det kan ske både på polisens egna initiativ eller i dialog med nöjesaktören.

Att föra dialog med polisen eller kommunen kring narkotika-relaterade ärenden kommer inte att äventyra krogens eller nöjesställets ställning. Tvärtom visar det på att verksamheten tar frågorna på allvar och vill komma till rätta med narkotikarelaterad problematik.

Egentillsyn

För att få bli medlem i det lokala Krogar mot Knark-nätverket ska nöjesaktören göra en egentillsyn av sina lokaler. Det innebär att verksamheten går igenom sin fysiska nöjesmiljö för att identifiera vilka utmaningar som finns för att upptäcka och motverka narkotikapåverkade personer eller narkotikahantering. Det kan handla om att identifiera mörka hörn i lokalerna som skulle behöva bättre belysning. Ett annat exempel kan vara toaletter som ligger avsides eller skymda bås som behöver ronderas regelbundet så att personalen får mer uppsikt över utrymmena.

Egentillsynen sker med stöd av en checklista som finns på Krogar mot Knarks webbplats.

TIPS!

STAD tillhandahåller också utbildning i tillsynsarbete för poliser och kommunala alkoholhandläggare. Utbildningarna kan ses som ett komplement till Krogar mot Knark för att stärka kunskaperna i tillsynsarbete i nöjesmiljöer.

Fördjupad tillsynsutbildning

Utbildningen arrangeras av Polisen i Stockholm tillsammans med STAD och Stockholm stad. Målgruppen är poliser och kommunala alkoholhandläggare. Yrkesgrupperna får tillsammans praktisk träning och handledning i krog tillsyn. Utbildningen genomförs under tre dagar och består av en teoridag samt två nätter där deltagare under handledning av erfarna instruktörer genomför krog tillsyn i Stockholms nöjesliv.

E-kurs Grundkurs i krog tillsyn

Kursen lämpar sig för poliser i yttre tjänst samt alla kommunala tillståndshandläggare och tillsynsinspektörer. Länk till e-kursen finns på STADs webbplats.

Policyarbete

En skriftlig alkohol- och narkotika-policy tydliggör hur arbetsplatsen vill hantera frågor kopplat till alkohol och narkotika i den egna verksamheten. Alkohollagen är tydlig och kan med fördel lyftas in i en policy för att tydliggöra vilka skyldigheter och rättigheter personal har för att agera i enlighet med ansvarsfull alkoholservering. Det ska råda ordning och nykterhet på serveringsstället oavsett om berusning är kopplat till intag av alkohol eller narkotika. Märkbart påverkade eller berusade gäster ska nekas inträde och/eller avvisas. Samma regler gäller även för personalen. Tillsammans med policydokumentet ska det finnas en handlingsplan som beskriver hur risker och uppkomna situationer konkret ska hanteras.

Branschorganisationen Sveriges Företagshälsor har tagit fram en särskild guide för kvalitetssäkrad alkohol- och drogkontroll i arbetslivet, som utförligt beskriver hur kontroller ska utföras. Guiden finns att ladda ner på Sveriges Företagshälsors webbplats.

Handlingsplanen syftar till att förebygga alkohol- och narkotika-problem bland anställda och gäster. Den beskriver hur risker och uppkomna situationer ska hanteras i verksamheten.

- All personal ska återkommande ges information om policy och handlingsplan. Den kan ges muntligt, till exempel i samband med arbetsplatsträffar eller skriftligt. Särskild information ska ges vid nyanställning.
- Personalen ska ges information om hur metoden Krogar mot Knark kan bidra till en säkrare miljö för både personal och gäster. Ett sådant exempel är att utbilda personal i att uppfatta tecken på narkotikapåverkan, anpassningar av lokaler för att lättare upptäcka och försvåra hantering av narkotika, rutiner och samarbete mellan olika yrkesroller, eller kring samverkan med polisen samt kommunen.

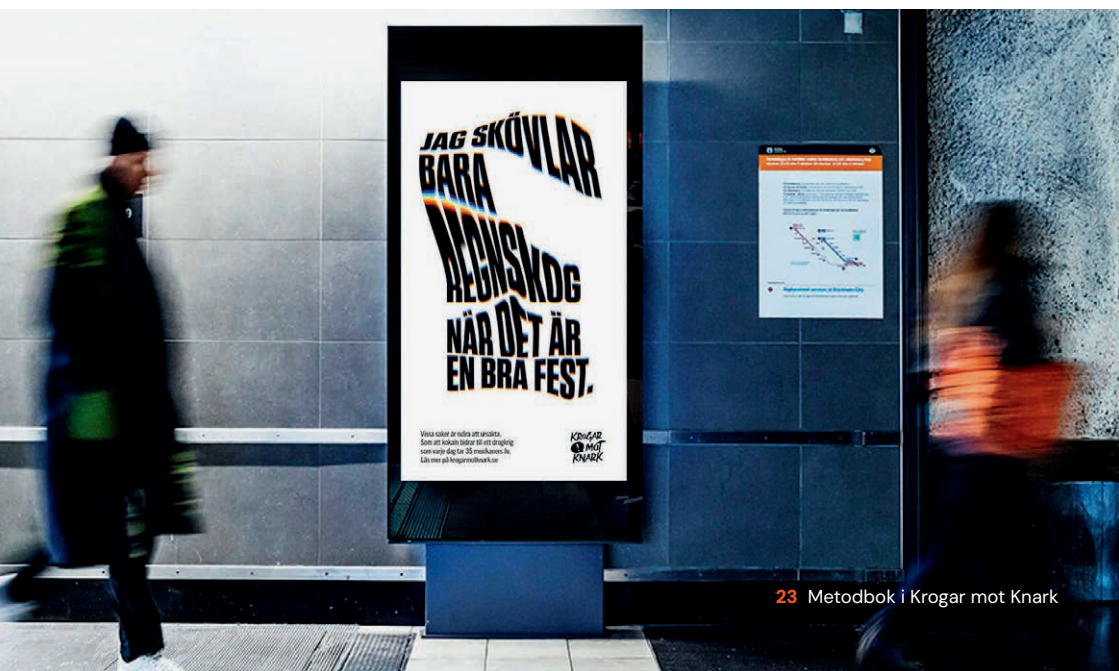

Offentligt ställningstagande

Kommunikation är en viktig del i det förebyggande arbetet för att uppmärksamma narkotikaproblem i nöjesmiljöer, men även samhället i stort. Krogar mot Knark-nätverket vill synliggöra de insatser som sker i krog- och nöjeslivet för att förändra attityden till narkotika. Ett led i detta är att offentligt visa att verksamheten är en del i Krogar mot Knarks narkotika-förebyggande arbete.

Det kan till exempel ske genom skyltning och marknadsföring på följande sätt:

- Krogar mot Knark-skylden som placeras väl synligt i entrén
- dekal, klistermärken eller annat profilmaterial med Krogar mot Knark-loggan
- sociala medier
- pressmeddelanden och lokalmedier
- nationellt initierade kommunikationsinsatser och kampanjer som exempelvis "Usla ursäakter" med olika budskap exempelvis som bild nedan.

www.stad.org